

КРИЖАНОВСЬКА М. А.✉, ПРОКОП'ЯК М. З., ГОЛІНЕЙ Г. М.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
Україна, 46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2, ORCID: 0000-0002-7802-5246, 0000-0002-2846-4208, 0000-0003-4346-9151

✉ kryzanovska@chem-bio.com.ua

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ І ТВОРЧИЙ ДОРОБОК ТЕОДОСІЯ ДОБЖАНСЬКОГО

«Ніщо в біології не має сенсу, окрім як у світлі еволюції» (Т. Добжанський, 1973)

Стаття присвячена комплексному аналізу біографії, академічної діяльності та наукового простору видатного американського біолога, генетика-еволюціоніста українського походження Теодосія Григоровича Добжанського, одного із головних творців сучасного еволюційного синтезу, що об'єднав дарвінізм із генетикою. У роботі подається періодизація життєвого шляху вченого із зазначенням основних подій та професійної діяльності, яка відповідно до наукових досліджень та напрямків представлена у зоологічному, генетичному та еволюційному аспектах. Показано, що у науковій діяльності Т. Добжанський надавав перевагу дослідницькій і творчій роботі. Він вивчав хромосомні мутації, досліджував генофонд популяцій, розробляв основні положення синтетичної теорії еволюції. Його експерименти з дрозофілою надали лабораторні докази дії природного добору та генетичної варіації у популяціях. Одним з перших досліджував питання генетичних процесів у природних популяціях, що дозволило йому пояснити механізми утворення нових видів через генетичну ізоляцію та добір. Т. Добжанським було запропоновано нове поняття «виду», яке не втратило актуальності серед генетиків і досі. Основні публікації вченого «Genetics and the

Origin of Species» (1937, 1941, 1951), «The Biological Basis of Human Freedom» (1954), «Mankind Evolving» (1962) та «The Biology of Ultimate Concern» (1967) сформували нову парадигму у біології і заклали основу для подальших досліджень, вплинувши на кілька поколінь науковців всього світу.

Ключові слова: Т. Добжанський, генетик-еволюціоніст, популяційна генетика, сучасний еволюційний синтез.

Кожне життя – це окремий Всесвіт і, не зважаючи на те, пам'ятатимуть його нащадки чи ні, воно має свій сенс існування та свою цінність. Одним з них є Теодосій Добжанський, наш співвітчизник. Його життя унікальне, в ньому відбилася багато протиріч історії нашої батьківщини і всього ХХ ст. Цього року відзначили 125-річчя від дня народження визначного американського біолога, генетика, зоолога, еволюціоніста українського походження. Його ім'я маловідоме в Україні, проте, добре знає та шановане в українській діаспорі Америки.

Т. Добжанський народився в Україні у невеликому провінційному містечку Немирові Подільської губернії (нині Вінницької області) 25 січня 1900 року. Його батько, Григо-

© КРИЖАНОВСЬКА М. А., ПРОКОП'ЯК М. З., ГОЛІНЕЙ Г. М.

рій Кирилович Добжанський, викладав математику в початкових класах місцевої гімназії. У прагненні дати синові хорошу освіту його гаряче підтримувала Софія Василівна Войнарська – мати, яка взяла на себе всю турботу про догімназівську освіту юного Теодосія. Тільки німецької мови, необхідної, як вважали обоє батьків, для майбутньої кар'єри сина, його навчала спеціально запрошена німкеня [1–3].

Радянський період наукового становлення охоплює 1900 – 1927 рр. У 1909 році Т. Добжанський вступає до першого класу гімназії і захоплюється колекціонуванням метеликів та збирає першу чудову колекцію метеликів, що мешкали в околицях міста. Через рік родина Добжанських переїжджає до Києва, де Теодосій Григорович продовжив гімназійну освіту [2, 4].

Влітку 1914 р. гімназією було організовано невелику подорож по Кавказу. Вона справила настільки сильне враження на його учасників, що влітку 1916 року Теодосій знову відправився на Кавказ за новими враженнями і новим ентомологічним матеріалом. Взимку 1915–1916 рр. Т. Добжанський знайомиться з В. Лучниковим, колишнім студентом Московського університету, якій присвятив себе ентомології і став його першим науковим керівником. За його порадою Теодосій Григорович розпочав досліджувати сонечок і, ще будучи студентом, опублікував свою першу наукову статтю з описом нового виду роду *Coccinella* з околиць Києва. За короткий термін Т. Добжанський виконав великий обсяг досліджень з систематики *Coccinella*, що мешкають на Україні [2, 5, 6].

Після знайомства з Т. Добжанським, С. Є. Кушакевич, професор кафедри зоології Київського університету, запросив його до себе в лабораторію (рис. 1). Там Теодосій зустрівся з кількома професорами з Петроградського університету, які представляли не тільки різні наукові напрямки, але й різні філософські та політичні течії. Серед них був В. І. Вернадський, який приїхав до Києва у травні 1918 року.

У цей період Т. Добжанський приступає до самостійного дослідження статевої диференціації у річкових молюсків *Paludina vivipara* і отримує цікаві результати. Однак, через Громадянську війну він не зміг завершити роботу і опублікувати її. Це був важкий період для Т. Добжанського, померли його батьки, загинули або пропали без вісті всі родичі. Сам Теодосій Григорович перехворів на тиф, майже дивом уникнув двох мобілізацій – в Червону і Білу

армії, довго повертався назад до Києва з Одеси, куди його закинула війна. У січні 1919 року в Київ увійшла Червона Армія. Кушакевич і Вернадський перебралися на Дніпровську біологічну станцію, що розташовувалася в лісі недалеко від міста на протилежному березі Дніпра. Туди Т. Добжанський доставляв продукти і новини [2, 5, 7].

Рис. 1. На кафедрі зоології Київського університету: сидять (зліва на право) – М. М. Левіт, Т. Г. Добжанський, А. Г. Лебедев, (?) Грезе, Г. І., Шпет; стоять – (?) Іванов, (?), Ю. Я. Керкіс. Київ, 1923 р.

Ще будучи студентом, Т. Добжанський займав спочатку тимчасовий, а з травня 1921 р. постійний статус асистента на кафедрі зоології сільськогосподарського факультету Київського політехнічного інституту. При кафедрі він організував невелику школу юних зоологів. Він швидко отримав дозвіл жити в будинку викладачів. Так він опинився в одній квартирі з відомим цитологом Г. А. Левитським. Саме тут, у квартирі Левитського, він вперше вирішив ґрунтовно зайнятися генетикою, чому сприяли нескінченні «кухонні розмови» Г. Левитського, Т. Добжанського і біолога Юлія Миколайовича Вагнера, який поселився разом з ними [2, 7, 8].

Інтерес Т. Добжанського до генетики швидко перейшов у безпосередні професійні заняття, у чому не останню роль зіграла поїздка взимку 1922 року Левитського в Петроград до М. Вавилова, який щойно повернувся з тривалої мандрівки з США і привіз звідти найдорогоцініше для вчених того часу – новітню наукову літературу. Повернувшись до Києва, Г. Левитський поділився враженнями з Т. Добжанським, який незадовго до того ознайомився зі статтею Ю. О. Філіпченка в журналі

«Природа», присвяченій роботам Т. Моргана з дрозофілою [2, 9].

Інтуїція підказала молодому вченому, що саме на цьому напрямку розгорнуться основні події в біології у першій половині XX ст. Влітку 1922 року він сам відправився до М. Вавилова в Петроград. Мабуть за порадою М. Вавилова, Т. Добжанський незабаром поїхав у Москву, в Інститут експериментальної біології, який очолював М. К. Кольцов, де незадовго до цього, в серпні того ж року, побував майбутній Нобелівський лауреат Герман Меллер. Привезена Меллером в Росію дрозофіла – основний об'єкт генетичних досліджень в лабораторії Моргана – відразу ж привернула увагу С. С. Четверикова, з рук якого і отримав Т. Добжанський цей подарунок [2, 4, 5].

Проводячи експерименти на дрозофілі і вивчивши генетичну детермінацію ряду статевих ознак дрозофіли, Т. Добжанський, як і Томас Морган, дійшов висновку, що кожен ген визначає кілька ознак, проявляючись множинним чином. Ще до того, як стаття з результатами досліджень була опублікована (1924), Філіпченко Ю. О., дізнавшись про цю роботу Т. Добжанського, запросив його зайняти посаду асистента на кафедрі генетики та експериментальної зоології у Петроградському університеті. Т. Добжанський дав свою згоду і з кінця січня 1924 року продовжив дослідження проблеми множинної дії генів в університеті [2, 11].

Історія дружби і співробітництва Ю. А. Філіпченка з Т. Г. Добжанським гідна окремої розповіді. Аж до смерті Ю. Філіпченка (1930) вони вели постійне листування, де Ю. Філіпченко багато міркував і про шляхи еволюції живого. Безсумнівно, таке тісне спілкування стало стимулом для Т. Добжанського зайнятися теорією еволюції. Так, ще у той час були закладені передумови наступного етапу наукової творчості Г. Т. Добжанського, в якому теорія синтетичної еволюції зайняла центральне місце [12, 13].

Під його керівництвом працювала група студентів-дрозофілістів, до яких належали: М. Л. Бельговський, Ю. Я. Керкіс, М. М. Медведєв, Н. П. Сіверцева (його майбутня дружина), проте він не покидав ентомологію (рис. 2) [7, 11].

У 1926 році Ю. О. Філіпченко звернувся до Т. Моргана з проханням взяти на стажування Теодосія Григоровича, на якого подає великі надії. Морган швидко відповів згодою і забезпечив

Т. Добжанському можливість працювати в своїй лабораторії в Пасадені (Каліфорнія) як стипендіату фонду Рокфеллера [2, 7].

Період американської наукової творчості припадає на 1927–1975 рр.). В грудні 1927 року Теодосій Григорович разом з дружиною на рік відправляються до США, куди Т. Добжанський виїжджав вже не тільки сформованим систематиком, натуралістом і класичним генетиком, а й біологом-еволюціоністом з власним, цілком визначеним поглядом на основні проблеми еволюції.

Рис. 2. Співробітники кафедри генетики Ленінградського університету: сидять (зліва направо) – Є. П. Гогейзель (в заміжжі Радтаблі), Ю. О. Філіпченко, Н. П. Сіверцева (в заміжжі Добжанська); стоять – Ю. Я. Керкіс, Г. І. Шпет, (?) Іванов, Т. Г. Добжанський, Т. К. Левін, Ю. Л. Горощенко, М. М. Левіт. Ленінград, 1926–1927 рр.

Завдяки допомозі О. Ю. Філіпченка і Т. Моргана відрядження вдається продовжити до 1930 р. У 1929–1931 роках в Пасадені працював Г. Д. Карпеченко і вони час від часу зустрічались (рис. 3, 4).

Робота в лабораторії Т. Моргана цілком захопила Т. Добжанського. Але дружні та наукові зв'язки з батьківщиною і російськими генетиками переривалися. М. І. Вавилов листувався з Т. Добжанським, а в 1930 році, під час експедиції до США, Мексики та країн Центральної Америки вони зустрілися у лабораторії Моргана. Заїжджав до Т. Моргана і М. В. Тимофєєв-Ресовський, який працював тоді у Берліні [3, 4, 7].

Т. Добжанський не мав змоги повернутися до СРСР в призначений термін, оскільки була незавершена розпочата робота. Зваживши всі «за» і «проти», він приймає рішення: відмовля-

ється від пропозиції Вавилова зайняти посаду вченого фахівця в Генетичній лабораторії АН СРСР і залишається у США [5, 7].

Зовні американський період його біографії виглядає блискуче. Працюючи у лабораторії Т. Моргана, разом з А. Стертевантом відкрив хромосомний поліморфізм у дрозофіли, вивчив комплекс близькоспоріднених видів *Drosophila willistoni*, почав досліджувати генну мінливість, розробив метод реконструювання філогенезу деяких видів дрозофіли [2, 14, 15].

Рис. 3. Т. Г. Добжанський, Н. П. Добжанська і Г. Д. Карпеченко, Пасадена (Каліфорнія), 1930 р.

Рис. 4. У лабораторії Т. Моргана: другий в нижньому ряду (зліва направо) – Т. Морган, у другому ряду другий Т. Г. Добжанський, третій Г. Д. Карпеченко. Пасадена, 1929 р.

У 1936 році стає професором в Каліфорнійському технологічному інституті. Приймає остаточне рішення залишитись за кордоном і у 1937 році Теодосій Григорович і його дружина отримують громадянство США [4, 5].

Т. Добжанський, працюючи в області класичної генетики, постійно тримав у голові еволюційні проблеми і стежив за літературою у цій галузі. Довівши адаптивний характер мікроеволюційних перетворень популяцій на основі узагальнення досліджень, які демонстрували реальність та ефективність добору, а також проаналізувавши генетичні механізми цих перетворень, Він сформулював нову біологічну концепцію виду та заклав основи вчення про ізолюючі механізми. І, як наслідок, у 1937 році Т. Добжанський опублікував свій найфундаментальніший доробок «Генетика і походження видів», який навіки увійшов в історію та витримав чотири видання («Genetics and the Origin of Species». New York, 1937; 1941; 1951). Причому кожне наступне видання було перероблене та мало суттєві доповнення. Останнє видання книги вийшло під назвою «Генетика еволюційного процесу» («Genetics of the Evolutionary Process» New York, 1970) і являло собою ключову монографію, що лягла в основу синтетичної теорії еволюції, адже в ній він об'єднав генетику та дарвінівську еволюцію [16, 17, 18].

З 1940 по 1962 роки Т. Добжанський був професором зоології в престижному Колумбійському університеті, з 1962 по 1970 роки він професор Рокфеллерівського університету. З 1971 року – ад'юнкт-професор в Каліфорнійському університеті. Він був обраний президентом 6-ти і членом 10-ти наукових товариств, членом багатьох академій, в тому числі Національної академії наук США і Лондонського королівського товариства, почесним доктором 21-го університету. У 1958 р. він був удостоєний Кімберської премії за видатні досягнення в галузі генетики, а в 1964 р. – вищої наукової нагороди США – Національної медалі за наукові досягнення. Протягом викладацької та наукової діяльності у Т. Добжанського було понад 30 аспірантів та докторантів [7, 19].

Однак його особисте життя в США були аж ніяк не безхмарним. Зокрема, Колумбійський і Рокфеллерівський університети він фактично змушений був покинути. У 1965 р. раптово померла його дружина, і він, незважаючи на підтримку друзів, залишився самотній. У єдиної дочки Софії на той час вже була своя сім'я. До того ж, між нею і батьком склалися непрості відносини: батько все ще був людиною російської культури, а вона – вже типовою американкою [1, 7].

Теодосія Григоровича не полишала надія повернутися чи принаймні побувати на Батьківщині, проте радянська влада робила все, щоб його ім'я було забуто. У 60-ті роки він намагався відвідати СРСР (з читанням лекцій), але дозволу не отримав: по офіційних каналах у США повідомлялося, що такий лектор «не представляє інтересу» для радянської сторони. Пізніше ярлик «буржуазності і реакційності» з його імені був знятий, але він так і залишився «неповерненцем»: йому двічі відмовили у дозволі відвідати СРСР [5, 7, 16].

Останні сім років Т. Добжанський жив, знаючи, що він невиліковно хворий. Але це ніяк не позначилося на його діяльному способі життя. Помер він 18 грудня 1975 року. Для дуже багатьох ця смерть означала втрату не лише великого вченого, але й великої людини, близького друга [1, 5, 10].

Пройшли роки, і повністю виправдалися провісні слова В. Вернадського про Т. Добжанського: «Це великий вчений з великим майбутнім». Теодосій Григорович дійсно став всесвітньо відомою постаттю.

Визнання і шанування Т. Добжанського обумовлені його працями (друкований перелік яких охоплює 568 назв), серед яких окрім «Ge-

netics and the Origin of Species» та «Genetics of the Evolutionary Process», найбільш вагомими є: «Heredity, Race and Society» (1946, 1952, 1956), «Evolution, Genetics and Man» (1955, 1956), «The Biological Basis of Human Freedom» (1956), «Mankind Evolving» (1959, 1962), «Heredity and the Nature of Man» (1964), «Genetic Diversity and Human Equality» (1973) та інші. Це, по суті, енциклопедія еволюційної біології. Не менш важливою і цікавою є праця «The Myths of Genetic Predestination and of Tabula Rasa» (1976), де Т. Добжанський на науковому рівні обґрунтував безглуздість расизму, і підкреслює важливість взаємодії між генетичними та середовищними факторами у формуванні її поведінки, інтелекту та людських особистісних рис [17, 18, 20–23].

Не підлягає сумніву, що він був не тільки громадянином двох великих держав, а й громадянином світу і належить всьому людству. Його праці перекладено французькою, німецькою, італійською, шведською, арабською та ін. мовами [16]. Т. Добжанський залишив глибокий слід у науці, об'єднавши генетику з еволюційною теорією, заклавши основи для подальших сучасних досліджень у біології. Його роботи донині продовжують впливати на науку та освіту.

References

1. Adams M. B., The Evolution of Theodosius Dobzhansky: Essays on his Life and Thought in Russia and America. Princeton: Princeton Univ. Press. 1994. <https://doi.org/10.1515/9781400863808>.
2. Ayala F. J. Theodosius Dobzhansky 1900–1975. *Biogr. Mem. Natl. Acad. Sci.* 1985. Vol. 55. P. 163–213. Retrieved from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11616080/>.
3. Levontin R. S. Theodosius Dobzhansky 1900–1975. *BioScience*. 1976. Vol. 26, No. 2. P. 155. <https://doi.org/10.2307/1297333>.
4. Ayala F. J. Theodosius Dobzhansky: The man and scientists. *Annu. Rev. Genet.* 1976. Vol. 10, No. 1. P. 1–7. <https://doi.org/10.1146/annurev.ge.10.120176.000245>.
5. Skytska U. Nashi na karti svitu. Lviv : Vydavnytstvo Staroho Leva, 2018. 320 p. [in Ukrainian]
6. Dobzhansky F. G. Description of a new species of the genus *Coccinella* from the neighbourhood of Kyiv, Mater. Poznan. Fauny Yugo-Zapadn. Ross. 1917. No. 2. P. 46–47. <https://doi.org/10.15407/visn2021.02.049>.
7. Dobzhansky Coe S. Th. Theodosius Dobzhansky: a family story. In: M. B. Adams (ed.). The Evolution of Theodosius Dobzhansky. Princeton : Princeton Univ. Press, 2014. P. 13–28. <https://doi.org/10.1515/9781400863808.13>.
8. Zagorodniuk I. The phenomenon of Theodosius Dobzhansky: to the 100th anniversary of the beginning of his scientific research in Kyiv (1921–1924). *Visn. Nat. Acad. Sci. Ukr.* 2021. Vol. 2. P. 49–68. <https://doi.org/10.15407/visn2021.02.049>.
9. Zagorodniuk I. Theodosius Dobzhansky's scientific work in Kyiv: key milestones and colleagues (a story of one photograph). *Novit. Theriol.* 2021. Vol. 12. P. 380–395. <https://doi.org/10.53452/nt1262>.
10. Ukrayinskyy interes: Teodosiy Dobzhansky – yoho nauka stanovyla vse yoho zhyttya. Retrieved from: https://uain.press/blogs/teodosij-dobzhanskij-jogo-nauka-stanovila-vse-yoho-zhyttya-1159271?fbclid=IwY2xjawKi7k9leHRuA2FlbQlXMAbicmlkETE5UFRrVnJnbHhoYVlXakRnAR56-eI9fxMofaOgChrETWWtOd_kRei_Q_RNzZ_8TK8XpIM0yOW4xSBg0tUA_aem_wgPAAb-u9zc_gv3C0KioMGw#google_vignette.
11. Rudyshyn S. D., Blyum Ya. B. Teodosiy Dobzhansky: sens zhyttya na zemli u svitli evolyutsiyi. *Tsytolohiya i henetyka*. 2025. Vol. 59. No. 1. P. 62–71. Retrieved from: <https://cytgen.com/ru/2025/62-71N1V59.htm>.
12. Dobzhansky's Genetics of Natural Populations. I-XLIII. Theodosius Dobzhansky, Lewontin R. C., Moore J. A., Provine, W. B., Wallace B. New York : Columbia Univ. Press, 2003. Retrieved from: <https://cup.columbia.edu/book/dobzhanskys-genetics-of-natural-populations-ixliii/9780231131230>.
13. Dobzhansky Th. Nothing in biology makes sense except in the light of evolution. *Am. Biol. Teacher*. 1973. Vol. 35, No. 3. P. 125–129. <https://doi.org/10.2307/4444260>.

14. Delisle R. G. What was really synthesized during the evolutionary synthesis? A historiographic proposal. *Stud. Hist. Philos. Sci. Part C*. 2011. Vol. 42, No. 1. P. 50–59. <https://doi.org/10.1016/j.shpsc.2010.11.005>.
15. Dobzhansky T. G., Sturtevant A. H., Inversions in the chromosomes of *Drosophila pseudoobscura*. *Genetics*. 1938. Vol. 23, No. 1. P. 28–64. <https://doi.org/10.1093/genetics/23.1.28>.
16. 20 khvylyn Vynnytsya: Vydatnyy amerykanskyy evolyutsionist rodом z... Nemyrova. Shcho vidomo pro Feodosiya Dobzhanskoho. Retrieved from: <https://vn.20minut.ua/Nashe-mynule/vidatniy-amerikanskiy-evolyutsionist-rodом-z-nemirova-scho-vidomo-pro--11431964.html>.
17. Dobzhansky Th. *Genetics and the Origin of Species*. New York: Columbia Univ. Press. 1937. Retrieved from: <https://cup.columbia.edu/book/genetics-and-the-origin-of-species/9780231054751>.
18. Dobzhansky T. *Genetics of the Evolutionary Process*. New York : Columbia Univ. Press, 1970. Retrieved from: <https://cup.columbia.edu/book/genetics-of-the-evolutionary-process/9780231083065>.
19. Ayala F., Fitch J. Genetics and the origin of species: An introduction. *Proc. Natl. Acad. Sci. U. S. A.* 1997. Vol. 94. P. 7691–7697. <https://doi.org/10.1073/pnas.94.15.7691>.
20. Dobzhansky Th. *Evolution, Genetics, and Man*. New York: Wiley and Sons, 1955. Retrieved from: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ajpa.1330140410>.
21. Dunn L., Dobzhansky Th. *Heredity, Race, and Society*. New York : New Am. Lib. of World Lit., 1946. Retrieved from: <https://www.amazon.com/Heredity-Race-Society-Dobzhansky-Dunn/dp/B001IKI620>.
22. Dobzhansky Th. *The Genetic Diversity And Human Equality*. New York : Basic Books, 1973. Retrieved from: <https://gwern.net/doc/genetics/heritable/1973-dobzhansky-geneticdiversityandhumanequality.pdf>.
23. Dobzhansky Th. *Heredity and the Nature of Man*. New York : Harcourt, Brace and World, 1966. Retrieved from: <https://www.amazon.com/Heredity-Nature-Man-Theodosius-Dobzhansky/dp/B00210H2C4>.

KRYZHANOVSKA M. A., PROKOPIAK M. Z., HOLINEI H. M.

*Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University,
Ukraine, 46027, Ternopil, M. Kryvonosa str., 2*

THEODOSIUS DOBZHANSKY: HIS LIFE AND SCHOLARLY CONTRIBUTIONS

The article is dedicated to a comprehensive analysis of the biography, academic activity, and scientific environment of the outstanding American biologist and evolutionary geneticist of Ukrainian origin, Theodosius Grygorovych Dobzhansky. He is one of the main architects of the modern evolutionary synthesis that united Darwinism with genetics. The study presents a periodization of the scientist's life path, highlighting major events and his professional activity, which, according to his scientific research and areas of interest, are represented in zoological, genetic, and evolutionary aspects. It is shown that in his scientific endeavors, T. Dobzhansky prioritized research and creative work. He studied chromosomal mutations, explored gene pools of populations, and developed the fundamental principles of the synthetic theory of evolution. His experiments with *Drosophila* provided laboratory evidence of natural selection and genetic variation in populations. He was among the first to investigate genetic processes in natural populations, which enabled him to explain the mechanisms of speciation through genetic isolation and selection. T. Dobzhansky introduced a new concept of «species», which remains relevant among geneticists to this day. His key publications are «Genetics and the Origin of Species» (1937, 1941, 1951), «The Biological Basis of Human Freedom» (1954), «Mankind Evolving» (1962), and «The Biology of Ultimate Concern» (1967). These publications formed a new paradigm in biology and laid the foundation for further research, influencing several generations of scientists worldwide.

Keywords: T. Dobzhansky, evolutionary geneticist, population genetics, modern evolutionary synthesis.